

دانشکده منابع طبیعی
گروه جنگلداری

جنگلداری اجتماعی Social Forestry

محل ارائه
دانشکده منابع طبیعی دانشگاه کردستان

احمد ولی پور

ahmadvalipour@gmail.com

مشارکت Participation

مدیریت مشارکتی
Participatory Management

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

اهمیت مشارکت

- رشد اهمیت مشارکت از سالهای ۱۹۷۰ تا به امروز
- حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و محیط زیست
- مشارکت ابزاری برای توسعه: دستیابی به اهداف پروژه‌ها و طرحهای توسعه
- مشارکت بعنوان هدف توسعه: توانمندسازی مردم برای ایفای نقش پویا در فرایند توسعه
- مشارکت؛ راه شکستن وابستگی، خروج از مدار عقب‌ماندگی، غلبه بر توسعه‌نیافتگی، کشف ظرفیتهای محلی و اتکا بر منابع و نیروهای درونی در فرایند توسعه است.
- مشارکت؛ دارای منافع مالی، اجتماعی و روانشناسی و موثر بر تحقق چهار هدف عمده کارایی، اثربخشی، توانمندسازی و برابری

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

تعریف مشارکت و مفهوم آن

- زکی‌پور: تقبل آگاهانه و شرکت موثر افراد یک جامعه برای رسیدن به یک هدف خاص با استفاده از امکانات بالقوه گروهی در طرح نیاز، تصمیم‌گیری، اجرا، بهره‌برداری و بازنگری در یک فعالیت است.
- کوهن و آپهوف: شرکت داوطلبانه افراد در تصمیم‌گیری، اجرا، بهره‌برداری و ارزیابی فعالیتهای
- چوداری: مشارکت مردمی فرایندی است که توسط آن مردم روستایی جهت سازماندهی خودشان توانمند می‌شوند و توانایی تشخیص نیازهایشان را پیدا می‌کنند. به این ترتیب مردم روستایی اقدامات مشارکتی خودشان را اجرا و ارزیابی می‌کنند.
- فرند: مشارکت یعنی دخالت تعداد قابل توجهی از افراد در موقعیتهایی که منجر به افزایش رفاه آنان می‌شود. در این فرایند هر فرد بر اساس اراده خود در چارچوب اهداف مشخص جامعه مورد نظر مسئولیت خاصی می‌پذیرد و با همیاری فکری و عملی در تصمیم‌گیریها، تهیه طرحها و خط مشی‌ها و اجرای آنها مشارکت فعال می‌کند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

تعریف مشارکت و مفهوم آن در مدیریت منابع طبیعی

- مشارکت در مدیریت منابع طبیعی، فرایندی داوطلبانه و همه‌جانبه است که همدلی و همبستگی کامل بین عناصر ذینفع را مورد توجه قرار داده و هدف آن حفظ، احیا، توسعه و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی تجدیدشونده با کمک و همکاری مردم می‌باشد.
- فعالیتهای داوطلبانه در جهت منافع مردم و اهداف سازمان جنگلها و مراتع. این فعالیتها موجب ارتقای فرهنگ منابع طبیعی در بین مردم شده تا همدلی و همبستگی اجتماعی برای بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی تجدیدشونده تحکیم گردد.
- هر گونه همکاری داوطلبانه و سازمان‌یافته بهره‌برداران ذی‌صلاح به منظور استفاده بهینه، حفظ، احیا و توسعه پایدار منابع طبیعی تجدیدشونده با نظارت دولت که در نهایت رشد آگاهی و ارتقای سطح زندگی آنان را به دنبال داشته باشد.
- همکاری و فعالیت داوطلبانه و آگاهانه تشکلهای مردمی، سازمانها و نهادهای دولتی و غیردولتی، بهره‌برداران، مجریان طرحها و همه افراد ذینفع در برنامه‌های حفظ، احیا، توسعه و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عناصر مشترک در تعریف مشارکت

- مشارکت در منابع طبیعی امری داوطلبانه است.
- مشارکت، اهداف و منافع گروههای مختلف شرکت کننده را تامین می‌کند.
- هدف اساسی مشارکت در منابع طبیعی، حفاظت، احیا، توسعه و بهره‌برداری منابع طبیعی و افزایش توان اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بهره‌برداران است.
- مشارکت در منابع طبیعی فرایندی سازمان‌یافته است.

فرایندی پویا که توسط ذینفعان با دیدگاه بهبود درآمد، رشد فردی و اعتماد به نفس، جهت هدایت و اجرای فعالیتهای مرتبط با مدیریت منابع طبیعی صورت می‌گیرد.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

سطوح مشارکت

- مشارکت در تصمیم‌گیری: با هدف رسیدن به درک مشترک میان مردم و مسئولان در مورد اهمیت و ضرورت اجرای طرح، آگاهی مسئولان، مدیران و کارشناسان از دانش بومی مردم، انجام گفت و شنود دوطرفه بین مردم و مسئولان به منظور تسهیل روابط فیما بین، ایجاد تمایل و انگیزه مشارکت در مردم در سایر مراحل انجام کار
- مشارکت در اجرا: در صورت انجام فعالیتهای اجرایی بدون حضور مردم، آنها مسئولیت حفظ و نگهداری طرحها را بر عهده نمی‌گیرند.
- مشارکت در بهره‌برداری: هر طرحی باید شامل همه یا اغلب مردم شود. باید مردم سهمی از منافع حاصل از طرحها به دست آورند (سهم مادی یا معنوی).
- مشارکت در ارزیابی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

سطوح مشارکت

- آگاهی: اطلاع افراد از وظایف، حدود اختیارات، کارهای انجام شده، برنامه‌های آینده، مشکلات و امکانات روستا
- تصمیم‌گیری: موثر بودن در تصمیم‌گیری برای امور روستا
- شرکت داشتن: حضور و همکاری در فعالیتهای
- رضایت: داشتن حس خوشایند از حسن انجام امور پس از ارزیابی نتایج فعالیتهای و کارهای انجام شده

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

انواع مشارکت

- موقعیت فرد یا گروه مشارکت‌جو: فردی و گروهی
- چگونگی عضویت: مشارکت طبیعی، مشارکت ارادی، مشارکت اجتماعی، مشارکت برانگیخته، مشارکت تحمیلی
- زمینه فعالیت: مشارکت اجتماعی، اقتصادی، خدماتی، فرهنگی، سیاسی
- کسب منفعت: خودیاری، دگریاری، همیاری
- نوع ارتباط: مشارکت به روشهای طولی و عرضی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

انواع مشارکت

- چگونگی دخالت مردم: مشارکت مستقیم و مشارکت غیرمستقیم
- انگیزه: خودانگیز (خودخواسته)، دیگرانگیز (دیگرخواسته یا تحمیلی)
- میزان دخالت مردم: اساسی (چندبعدی)، حاشیه‌ای (تک‌بعدی)
- هدف و نتایج مورد انتظار: مشارکت با هدف حفظ تعادل اجتماعی، با هدف ایجاد تغییرات اجتماعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

انواع مشارکت

جدول ۱-۲- گونه‌شناسی مشارکت و ویژگی‌های آن از دیدگاه "پرتی"

گونه‌شناسی	ویژگی‌های هر گونه
مشارکت انفعالی	مردم مشارکت می‌کنند در حالی که نمی‌دانند چرا. در این نوع مشارکت، مدیران پروژه نسبت به مسئله آگاهی دارند و برنامه را اجرا می‌کنند بدون آن که به پاسخ مردم گوش دهند. اطلاعاتی که در میان گذاشته می‌شود تنها متعلق به متخصصان حرفه‌ای است.
مشارکت در دادن اطلاعات	مردم فقط اطلاعات لازم را در اختیار محققان و مدیران قرار می‌دهند. در این شرایط مردم فرصت نمی‌یابند که بر این جریان تأثیر بگذارند، زیرا یافته‌ها در اختیارشان قرار نمی‌گیرد و صحت آن‌ها هم واریسی نمی‌شود.
مشارکت از طریق مشورت	در این مشارکت مردم از طریق مشورت اطلاعات را در اختیار مدیران قرار می‌دهند. مدیران پروژه، مسایل و راه‌حل‌ها را مشخص می‌نمایند. مردم در این فرایند، مشارکتی در تصمیم‌گیری ندارند و متخصصان حرفه‌ای هیچ اجباری ندارند تا از نظرات مردم استفاده نمایند.
مشارکت برای انگیزه‌های مادی	مردم به عنوان نیروی کار در اختیار مجریان قرار می‌گیرند و در مقابل پول دریافت می‌کنند.
مشارکت کارکردی	مردم از طریق تشکیل گروه‌ها و نهادها با اهداف مشخص در پروژه‌ها شرکت می‌نمایند. در این نوع مشارکت اغلب پیشگامان روستا حضور دارند.
مشارکت تعاملی	مردم در تجزیه و تحلیل مسایل مشارکت می‌نمایند. این شیوه مشارکت در نهایت منجر به اجرای طرح‌های عملی می‌شود. در این شیوه مردم در اجرای فعالیت‌ها سهمیده و نقش مؤثرتری ایفا می‌نمایند.
مشارکت بسیجی	در این شیوه مردم به صورت خودآیندکاری و جمعی وارد عمل می‌شوند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

پیش‌نیازهای مشارکت

- زمان: زمان کافی برای مشارکت وجود داشته باشد. فعالیتهایی که با سرعت و اضطرابی انجام می‌شود، امکان جلب مشارکت در آنها کمتر و سخت‌تر است.
- منافع: فواید مشارکت برای جامعه هدف توضیح داده شود.
- علاقه: موضوع مشارکت مورد علاقه مردم باشد.
- توانایی: در فعالیتهای مشارکتی، مردم باید توانایی انجام آنچه به آنها واگذار می‌شود را داشته باشند.
- ارتباط: مشارکت‌کنندگان باید توانایی برقراری ارتباط متقابل و فهم زبان یکدیگر را داشته باشند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

پیش‌نیازهای مشارکت

• امنیت: هیچ یک از طرفین مشارکت نباید احساس کند که مشارکت، جایگاه آنها را تهدید خواهد کرد.

• انگیزش: عاملهایی چون اعتماد، نظارت بیشتر در کار، درگیری بیشتر خود در کار و انگیزه مالی از جمله سازوکارهای انگیزشی مشارکت هستند.

• شناخت: توجه به ارتباطات پایین به بالا، بهره‌گیری از اطلاعات و آگاهیهای بیشتر از فعالیتهای و منطق تصمیم‌گیری.

اطلاعات، ریشه اصلی مشارکت است و باید همه به آن دسترسی داشته باشند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

برخی از مهمترین عوامل تحقق مشارکت

- ارتباط با جامعه محلی با احترام و فروتنی
- شناخت و احترام به دانش بومی
- توجه به مساله دموکراسی در فعالیتهای مشارکتی
- برگزاری دوره‌های آموزشی متنوع برای یادگیری مسائل مربوط به مشارکت
- داشتن دیدگاه پایدار در فعالیتهای مشارکتی
- طرح واقعیتهای برای مردم
- در نظر گرفتن احتمال عدم موفقیت و صراحت با مردم
- کمک به مردم برای بیان وضع خود، گفتگو با زبان آنها، ارج نهادن به علایق و ارزشهای آنها
- پشتیبانی و حمایت مالی و فنی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

ضرورت مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

- بدون مشارکت مردم محلی مدیریت پایدار منابع طبیعی غیرممکن است.
- عدم توانایی دولت و ناکافی بودن امکانات دولت برای احیا و بازسازی منابع طبیعی با توجه به روند تخریب آن
- شناخت بیشتر مردم از اهمیت منابع طبیعی موجود در محل
- آشنایی مردم محلی با کمیت، کیفیت و موقعیت محلی منابع
- آگاهی از استفاده پایدار از منابع
- درک بهتر از پیچیدگی‌های موجود در استفاده از منابع
- آشنایی با فرصت‌ها و محدودیت‌های مرتبط با منابع
- شناخت مناسب از انواع منافع قابل حصول و هزینه‌های لازم برای بهره‌برداری آنها
- دارای تجربه در اجرای انواع فعالیتها و اقدامات مرتبط با منابع طبیعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

ضرورت مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

- بهبود درک موضوعات جنگلداری
- جمع‌آوری اطلاعات و تبادل دانش مرتبط با جنگل
- بهبود تهیه کالاهای جنگلی و خدمات آن
- دخالت در تصمیم‌گیری و فرایندهای اجرایی
- افزایش پذیرش سیاستهای جنگل، طرحها و اقدامات

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

اهداف مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

هدف کلی:

ارتقای سطح آگاهی و مسئولیت‌پذیری مردم و استفاده از تواناییها و استعدادهای نهفته و آشکار آنها در بهره‌برداری، استمرار تولید و حفظ منابع طبیعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

اهداف مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری: اهداف اختصاصی

- تسریع در فعالیتهای اجرایی
- شناخت سطوح مختلف الگوهای مشارکت مردمی در منابع طبیعی
- شناخت ویژگیهای اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی بهره‌برداران در عرصه‌های منابع طبیعی
- کاهش هزینه‌های دولت
- شناخت الگوهای تطبیقی مشارکت مردمی در سایر کشورها
- شناخت سیاستهای لازم برای بکارگیری الگوهای مناسب در مشارکت مردمی
- شناخت راههای همکاری سایر بخشهای دولتی به منظور جلب مشارکت مردم
- آگاهی از نیازهای واقعی بهره‌برداران ذینفع و راههای رفع آنها
- آگاهی از عوامل بازدارنده و پیش‌برنده بهینه‌سازی بهره‌وری از منابع طبیعی
- ایجاد تعادل بین ظرفیت تولید و میزان بهره‌برداری از منابع طبیعی
- افزایش میزان همفکری و تبادل افکار بین مردم، مسئولان و صاحب‌نظران
- افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری دولت در عرصه‌های منابع طبیعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

مراحل مشارکت مردم در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

- ایجاد انگیزه و علاقه
- اعتمادسازی و ایجاد ارتباط
- آموزش: آگاهی، پیش‌نیاز مشارکت است.
- سازماندهی: تشکیل گروه‌ها، سمن‌ها، تعاونی و ...
- پشتیبانی و حمایت
- استمرار و مداومت
- ارزشیابی
- تحقق مشارکت

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

مزایا و نتایج مشارکت

- کارایی، اثربخشی، خوداتکایی، افزایش پوشش برنامه و پایداری
- سیاستگذاری با اطلاعات بیشتر و با استفاده از تجربیات وسیعتر
- فراهم نمودن حمایت‌های مناسب برای پروژه و کاهش مخالفتها
- ایجاد ظرفیتها و قابلیت‌های محلی و تسهیل اجرای پروژه
- بهره‌گیری از تمامی منابع محلی و افزایش اعتماد مردم به یکدیگر
- ارتقای پذیرش و کیفیت طرح

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

مزایا و نتایج مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی

- ایجاد زمینه‌های لازم برای اعمال مدیریت مسئولانه، آگاهانه و فعال
- احترام به حقوق طرفین و جلوگیری از برخوردهای یک‌جانبه و پیش‌داوری
- ایجاد تعهد و مسئولیت و پاسخگویی برای طرفین
- مشخص شدن وظایف طرفین
- کاهش تصدی‌گری دولت: نقش دولت بیشتر خدماتی، آموزشی و ترویجی خواهد بود.
- تقویت حفاظت منابع طبیعی با واگذاری این وظیفه به مردم
- تسهیل بکارگیری دانش محلی و بومی
- افزایش ظرفیت محلی و مهارت‌های مدیریتی
- افزایش درآمدها و رفع نیازهای جامعه محلی
- کاهش هزینه‌های اجرایی مدیریت منابع طبیعی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

موانع مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

- موانع مربوط به بهره‌برداران: سطح سواد، پراکندگی، مسائل فرهنگی
- موانع مربوط به کارشناسان و برنامه‌ریزان: مشکلات ایجاد ارتباط با مردم و فاصله فرهنگی، عدم اعتقاد واقعی به مشارکت مردمی، بسته بودن تشکیلات اجرایی
- موانع مربوط به سیاستها و قوانین حاکم بر جامعه: نبود قوانین کافی پشتیبان، ضعف باور عمومی به مشارکت، ضعف موسسات مشارکتی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

موانع مشارکت در برنامه‌های منابع طبیعی و جنگلداری

- ضعف طرح‌های مشارکتی و نبود کارشناسان مجرب ترویج مشارکت
- فقدان زمان کافی برای ایجاد روحیه مشارکت
- عدم دیدگاه مدیریت پایدار از طرف دولت و تلاش برای کسب درآمد از جنگل
- کمبود سرمایه جامعه محلی برای اجرای فعالیتهای جنگلداری
- مشخص نبودن مالکیت جنگلها
- نبود مشوقهای کافی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- عوامل فردی
- عوامل اجتماعی
- عوامل اقتصادی
- عوامل ترویجی
- عوامل حقوقی و قانونی
- سایر عوامل

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل فردی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- آگاهی و انگیزه
- آگاهی مهمترین عنصر تعیین کننده رفتار فردی است.
- مقدمه دخالت کردن، شناخت است.
- سن، سواد، تعداد افراد خانواده، میزان آگاهی، انگیزه، علاقه، وضعیت تاهل، شغل و ... از جمله عوامل فردی هستند.
- افراد مسن بیشتر به جمع آوری محصولات جنگلی علاقمند هستند.
- افراد جوان تمایل بیشتری به مشارکت و همکاری در فرایند تصمیم گیری در برنامه های جنگلداری دارند.
- خانوارهای روستایی مسن تر و دارای سطح تحصیلات بالاتر مشارکت بیشتری در فعالیتهای جنگلداری دارند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل فردی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

شاخص ها	عوامل فردی
تأمین نیازهای روزمره ذخیره سازی معیشتی	انگیزه اقتصادی
برخورداری از تشویق های دولتی درآمد حاصل از فرآورده های خوراکی درآمد حاصل از گیاهان دارویی	انگیزه اجتماعی
نیاز به برقراری ارتباطات بیشتر با مردم وجود فرهنگ حفاظت از منابع طبیعی در روستا نیاز به کسب آگاهی نسبت به امور مربوط به جنگل	انگیزه اجتماعی
آموزدهای مذهبی جلو گیری از مهاجرت به شهر نیاز به نفوذ اجتماعی همکاری جمعی	انگیزه اجتماعی
بهبود کیفیت منابع جنگلی کاهش بروز سیل افزایش سطح منابع جنگلی حفظ گیاهان و جانوران وحشی جنگل میل درونی به حفظ محیط زیست بستر سازی جهت گردشگری روستایی	انگیزه زیست محیطی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل فردی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

عوامل فردی	شاخص‌ها
	ضعف مدیریت بخش جنگلداری در مدیریت جنگل کمبود اعتبار مالی جهت هزینه احیاء، حفاظت و بهره‌برداری از جنگل کمبود نیروهای محافظتی در جنگل نبود شکل‌های روستایی در رابطه با مدیریت جنگل فقدان قوانین کافی در خصوص احیاء، حفاظت و بهره‌برداری از جنگل شکاف نبودن سیاست‌های دولت در رابطه با سطح مشارکت روستاییان تبدیل جنگل به زمین‌های زراعی قاچاق چوب حضور دام در جنگل استفاده بی‌رویه روستاییان از منابع جنگلی
آگاهی از عوامل تخریب جنگل	مشارکت باعث افزایش اعتماد به توانایی‌ها می‌گردد با مشارکت از اختلافات بین افراد کاسته می‌شود مشارکت افراد با یکدیگر آنها را در حل مشکلات توانمندتر می‌سازد با مشارکت آگاهی سیاسی و اجتماعی افراد بالا می‌رود مشارکت سبب کاهش هزینه‌ها می‌گردد با مشارکت راه‌های رسیدن به اهداف آسان‌تر می‌شود جلوگیری از سیلاب و فرسایش خاک تولید فرآورده‌های چوبی حفظ گونه‌های جانوری منطقه ارزش تفریحی جنگل تولید فرآورده‌های غیرچوبی (خوراکی، دارویی) کاهش سرعت باد و جلوگیری از فرسایش بادی خاک کاهش آلودگی هوا افزایش آب‌های زیرزمینی کنترل آفات کشاورزی تأمین منابع پروتئینی (شکار) تولید مواد اولیه صنایع دستی
نگرش نسبت به مشارکت	
آگاهی از اهمیت جنگل	

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- مشارکت یک عمل اجتماعی است و وابسته به فضا و محتوای ویژه اجتماعی است.
- داشتن منافع و علایق مشترک مهمترین عامل کنار هم بودن مردم است.
- عضویت در تعاونیهای جنگل‌نشینان بر میزان مشارکت در فعالیتهای مختلف حفاظت، احیاء، توسعه و بهره‌برداری نقش دارد.
- کانالهای ارتباطی مانند دوستان، همسایگان، خویشاوندان، بخشهای دولتی و خصوصی فعال در جنگلداری از عوامل موثر بر مشارکت در جنگلداری هستند.
- انسجام اجتماعی و تعامل اجتماعی رابطه مستقیمی بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی دارند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

عوامل اجتماعی	شاخص‌ها
تعامل اجتماعی	رفت و آمد با اهالی روستا
	کمک به دیگران در زمان وقوع مشکل
انسجام اجتماعی	همدلی با دیگران
	مشورت با دیگران در زمان وقوع مشکل
	کمک به اهالی در فصل کار
تضاد و اختلافات	میزان اختلاف در تقسیم سودهای حاصل از کار جمعی
افراد با یکدیگر	میزان اختلافات قومی و طایفه‌ای با دیگران

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل اقتصادی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- عمل جمعی زمانی موفق است که ذینفعان در فعالیتهای جاری ظرفیت اقتصادی بالایی ببینند.
- تعداد دام، درآمد ماهیانه، مقدار زمین کشاورزی، تسهیلات بانکی، دسترسی به بازار فروش، ایجاد اشتغال توسط دولت از جمله عوامل اقتصادی موثر بر مشارکت هستند.
- خانوارهایی که وابستگی بیشتری به محصولات جنگلی دارند بیشتر به مشارکت در جنگلداری اجتماعی علاقمند هستند.
- خانوارهایی که سود بیشتری از جنگل می‌برند تمایل بیشتری به مشارکت دارند.

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل اقتصادی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

شاخص‌ها	عوامل اقتصادی
دسترسی به بازار شهرهای اطراف	دسترسی به بازار فروش محصولات جنگلی
دسترسی به دوره گردا	
تعاونی‌های تولیدی	
دسترسی به مغازه‌دارهای روستا	
سلف‌خرها	وابستگی به جنگل
تأمین چوب برای خانه‌سازی	
تأمین چوب برای حصارکشی اطراف خانه یا مزارع	
تأمین چوب برای ساختن ادوات کشاورزی (مانند دسته ابزار)	
تأمین مواد سوختنی (هیزم)	
تأمین علوفه دام	
تأمین محصولات دارویی	تأمین محصولات خوراکی
تأمین محصولات خوراکی	

Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل ترویجی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- آموزش در ایجاد تغییرات مطلوب در فرهنگ عامه و فرهنگ‌سازی در زمینه مدیریت پایدار منابع طبیعی و جنگلی نقش دارد.
- استفاده از رسانه‌های گروهی، همایش‌های آموزشی، طرح‌های نمایشی و سفرهای علمی
- کلاس‌های ترویجی، سخنرانی‌های ترویجی، نشریات ترویجی، فیلم‌های ترویجی، بازدید، تماس با مروجان و ...
- مهمترین عوامل آموزشی - ترویجی در برنامه‌های اگروفارستری (جنگلداری اجتماعی): تماس با رهبران محلی، بازدید از مزارع نمونه، استفاده از نشریات ترویجی، کارگاه آموزشی، فیلم ترویجی

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

عوامل حقوقی و قانونی موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- ❑ تدوین قوانین، مقررات، و ضوابط حقوقی و قضایی مناسب مرتبط با منابع طبیعی به منظور تامین منافع جمعی روستاییان
- ❑ ارائه و تصویب قوانین حمایتی
- ❑ تعریف درست حقوق مالکیت

سایر عوامل موثر بر مشارکت در جنگلداری اجتماعی

- ❑ پرداخت وام، تامین اعتبارات، تمرکززدایی، تشکیلات اداری و هماهنگی، توجه به شبکه ارتباطات محلی، زیرساختها، وجود تشکلهای محلی، روشهای تامین معیشت، رضایت از فعالیتهای انجام شده، اعتقاد به مشارکت و ...

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry

با سپاس ...

Social Forestry
Ahmad Valipour, ahmadvalipour@gmail.com
University of Kurdistan, Department of Forestry